

نحوه رسیدگی به پرونده‌های کیفری در دادگاه

کیفری یک و دو، انقلاب، اطفال و نوجوانان، نظامی یک و دو
به دادگاه تجدید نظر و شعب تعزیرات حکومتی

(بر مبنای قانون این دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ اصلاحی ۱۳۹۴ و به صورت کاربردی)

سید مهدی صنعتی

مجید عطایی جنتی

سرشناسه: صنعتی، مهدی؛ شناسه افزوده: عطایی جنتی، مجید

عنوان: نحوه رسیدگی به پرونده‌های کیفری در دادگاه: کیفری یک و دو، انقلاب اطفال و نوجوانان، نظامی یک و دو به

ضمیمه: دادگاه تجدید نظر و شعب تعزیرات حکومتی (بر مبنای قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ اصلاحی ۱۳۹۴

به صورت کاربردی)؛ تکرار نام پدیدآورنده: مؤلفان سید مهدی صنعتی، مجید عطایی جنتی؛ مشخصات نشر: قم،

حقوق پویا، ۱۳۹۷؛ شابک: 978-622-99074-2-9

وضعیت فهرست نویسی: فبا؛ یادداشت: کتابنامه؛ موضوع: رویه قضایی - ایران؛ موضوع: ضابطان دادگستری - ایران

- شرع و طایف؛ موضوع: آیین دادرسی جزایی - ایران؛ موضوع: آیین دادرسی مدنی - ایران؛ موضوع: حقوق - جزا

- ایران - دعاوی؛ رده بندی کنگره: ۱۳۹۷، ۳۹۳/۴۴۰ KMH

رده بندی دیویی: ۳۵۵؛ شماره مدرک: ۴۸۲۲۷۱۷

هرگونه تکثیر از چاپ بی و ... از این اثر بدون اخذ مجوز از ناشر خلاف قانون بوده و

بیگرد قانونی دارد.

لطفاً در صورت مشاهده موارد را به شماره تلفن های ذیل اطلاع دهید.

نحوه رسیدگی به پرونده های کیفری در دادگاه

سید مهدی صنعتی قاضی دادگستری (تجدید نظر)

مجید عطایی جنتی قاضی دادگستری

حقوق پویا

ناشر:	حقوق پویا
چاپ:	سرمدی / اول ۱۳۹۷
شمارگان:	۱۰۰۰
قیمت:	۲۷۰۰ تومان
شابک:	978-622-99074-2-9

مراکز پخش:

قم / خیابان ارم / جنب بانک ملی / پاساژ ناشران / پلاک ۲۲

۰۹۱۲۶۵۲۵۰۷۰ / ۰۲۵-۳۷۷۴۹۲۷۴

کانال تلگرام: @nashrehoghoghhepoya

تهران / نشر میزان ۶۶۴۶۷۷۰

تهران / کتاب آوا ۶۶۹۷۴۱۳۰

A decorative flourish or calligraphic element, possibly a stylized signature or a piece of Islamic calligraphy, rendered in black ink. It features flowing, interconnected lines and loops, with some areas filled with a light gray color. The overall shape is somewhat abstract and organic, resembling a stylized 'S' or a calligraphic 'L' with elaborate flourishes.

www.ketab.ir

تقدیم به:

- شهدای مدافعان حرم
- گمان کردند زینب (س) هم غریب است!
- در آن شام بلا یاور ندارد!
- نمی دانست آن وحشی که زینب (س)
- محسن ها که در دامن ندارد؛
- فقط نامش باید، موج و طوفان
- بیار در سر بدخواه زینب (س)؛
- چنین امنیتی در این عالم
- فدایی های زینب (س) آفریدند...

فهرست مطالب

۸	مقدمه
۱۲	بخش اول: آیین دادرسی کیفری دو دناهای کیفری دو
۱۴	فصل اول: صلاحیت های دادگاه کیفری دو
۱۴	گفتار اول: صلاحیت ذاتی
۱۶	گفتار دوم: صلاحیت محلی
۲۰	گفتار سوم: صلاحیت شخصی
۲۳	گفتار چهارم: صلاحیت های اضافی
۲۹	گفتار پنجم: حل اختلاف در صلاحیت
۳۱	فصل دوم: جریان دادرسی در دادگاه کیفری دو
۳۱	گفتار اول: طرق ورود پرونده به دادگاه
۳۲	گفتار دوم: مقدمات رسیدگی
۴۷	گفتار سوم: جلسه رسیدگی
۵۵	گفتار چهارم: ارزیابی دلایل
۸۹	فصل دوم: رسیدگی دادگاه به قرارهای مورد اختلاف یا اعتراض دادسرا
۹۰	گفتار اول: قرارهای مورد اعتراض یا اختلاف دادسرا
۹۹	گفتار دوم: شیوه رسیدگی دادگاه کیفری به قرارهای دادسرا

فصل سوم: نحوه صدور رأی در دادگاه‌های کیفری	۱۰۳
گفتار اول: مقدمات صدور دادنامه	۱۰۳
گفتار دوم: مندرجات رأی دادگاه و دادنامه	۱۰۷
فصل سوم: اقدامات و تصمیمات دادگاه پس از صدور دادنامه	۱۰۹
گفتار اول: اقدامات دادگاه	۱۰۹
گفتار دوم: آراء دادگاه	۱۱۳
بخش دوم: آیین دادرسی دادگاه کیفری یک	۱۲۳
فصل اول: صلاحیت‌های دادگاه کیفری یک	۱۲۴
فصل دوم: جریان دادرسی در دادگاه کیفری یک	۱۲۸
گفتار اول: مقدمات رسیدگی دادگاه‌های کیفری یک	۱۲۸
گفتار دوم: تشکیل - لمسه دادرسی در دادگاه کیفری یک	۱۴۸
فصل دوم: نحوه صدور رأی	۱۵۸
بخش سوم: آیین دادرسی دادگاه تجدیدنظر استان	۱۵۹
فصل اول: وظایف دادگاه بدوی در قبال تقاضای فرجام خواهی	۱۶۰
گفتار اول: ابلاغ صحیح دادنامه	۱۶۰
گفتار دوم: ثبت تقاضای تجدیدنظر خواهی	۱۶۱
گفتار سوم: اخذ هزینه دادرسی	۱۶۱
گفتار چهارم: رفع نواقص تقاضاهای واصله و صدور قرار پذیرش یا رد تقاضا	۱۶۲
فصل دوم: آراء قابل تجدیدنظر خواهی و مرجع رسیدگی	۱۶۴
فصل سوم: جهات تجدیدنظر خواهی	۱۶۶
فصل چهارم: مقدمات رسیدگی دادگاه تجدیدنظر استان	۱۶۶
فصل پنجم: شیوه دادرسی دادگاه تجدیدنظر استان	۱۷۹
فصل ششم: نحوه صدور حکم در دادگاه تجدیدنظر استان	۱۸۱
بخش چهارم: مقررات خاص رسیدگی در سایر مراجع کیفری	۱۸۹

فصل اول: مقررات خاص محاکم نظامی	۱۹۰
گفتار اول: حدود صلاحیت محاکم نظامی	۱۹۲
فصل دوم: تشکیلات محاکم نظامی	۲۰۰
گفتار سوم: جریان دادرسی در محاکم نظامی	۲۰۲
گفتار چهارم: جریان دادرسی در محاکم نظامی زمان جنگ	۲۱۰
فصل دوم: مقررات خاص رسیدگی در دادگاه اطفال	۲۱۷
فصل سوم: مقررات خاص رسیدگی در دادگاههای انقلاب	۲۳۲
فصل چهارم: مقررات خاص سازمان تعزیرات حکومتی	۲۳۳
بخش پنجم: نحوه رسیدگی به دادخواست‌های حقوقی ضمن دعاوی کیفری . ۲۴۷	
پیوست شماره ۱: استعلامات رسیدگی دادگاه کیفری یک	۲۶۳
پیوست شماره ۲: نحوه اداره جلسات دادگاه کیفری یک	۲۶۶
پیوست شماره ۳: مقدمات رسیدگی دادگاه تجدیدنظر	۲۶۸
پیوست شماره ۴: نحوه رسیدگی در دادگاه تجدیدنظر	۲۷۰
پیوست شماره ۵- آراء فوق العاده دادگاه کیفری یک پس از صدور دادنامه بدوی	۲۷۳
پیوست شماره ۶- رسیدگی غیابی	۲۷۴
پیوست شماره ۷- نحوه احضار و تحقیق از شهود و مطلعان	۲۷۶
پیوست شماره ۸- نحوه محاسبه هزینه‌های دادرسی بر اساس قانون برده سال ۹۶	۲۷۸
پیوست شماره ۹: نمونه رأی دادگاه کیفری دو (برائت متهم)	۲۷۹
پیوست شماره ۱۰: نمونه رأی دادگاه کیفری یک (محکومیت متهم)	۲۸۱
پیوست شماره ۱۱: نمونه رأی دادگاه تجدیدنظر (تأیید دادنامه بدوی)	۲۸۱
پیوست شماره ۱۲: نمونه دادنامه رسیدگی به وخواهی	۲۸۵
منابع	۲۸۷

مقدمه

با تصویب قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ و الحاقات آن راجع به آیین دادرسی نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیک (مصوب ۱۳۹۳) و همچنین اصلاحات آن در سال ۱۳۹۴، که از ابتدای تیر ماه سال ۱۳۹۴ اجرایی گردید، تحولی در زمینه تحقیقات مقدماتی و دادرسی کیفری به وجود آمد که برخی از این تحولات به شرح ذیل است:

۱. توسعه حقوق متهمان، گواهان، بزه دیدگان و خانواده، آنان
۲. توسعه قرارهای تأمین کیفری و وضع قرارهای نظارت قضایی
۳. تفکیک دادگاههای کیفری به: کیفری یک - کیفری دو - انقلاب-اطفال و نوجوانان - نظامی یک - نظامی دو - نظامی زمان جنگ - تجدید نظر نظامی
۴. الزام به رسیدگی مستقیم برخی از جرائم در دادگاه (جرائم منافی عفت - درجات ۷ و ۸ - جرائم اطفال)
۵. وضع تشریفات رسیدگی خاص برای رسیدگی در دادگاه کیفری یک (الزام به تعیین وکیل برای جرائم مهم - اخطار اعلام ایراد و اعتراض به طرفین پرونده - تهیه گزارش از

پرونده و سپس تشکیل جلسه مقدماتی اداری، ارسال تصویر کیفرخواست برای
پایان،....

۵. کسان نمودن مقررات رسیدگی دادرها و دادگاههای نظامی با تشکیلات مشابه
در دادگستری

۶. اعتبار بخشی به «درسی الکترونیک از جمله ابلاغ اوراق قضایی به صورت تلفنی،
نمبر، پیامک،....

گرچه حدود سه سال از زمان آغاز اجرای قانون اخیر الذکر می گذرد، اما علاوه بر
وجود ابهام و اجمال در برخی مواد آن، هنوز هم برخی از نوآوری های این قانون
اجرائی نشده است که از آن جمله است: عدم تشکیل احد مددکاری اجتماعی (ماده
۴۸۶ قانون) و عدم امکان تشکیل پرونده سخصه برای متهمان (ماده ۲۰۳ قانون)،
عدم تشکیل پلیس ویژه اطفال و نوجوانان (ماده ۳۱ قانون).

در هر حال، با وجود همه کاستی های نظری و اجرایی، به نظر می رسد که اجرای درست
این قانون می تواند به تضمین رعایت حقوق شهروندی در تحقق مقدماتی و دادرسی
کیفری کمک نماید کما اینکه اشکالات موجود نیز با اصلاحات و اقدامات فوری قابل
رفع می باشد.

یکی از رویکردهای مثبت این قانون، متحد الشکل نمودن شیوه دادرسی در کلیه
دادگاههای کیفری است اعم از دادگاههای کیفری یک و دو، دادگاههای انقلاب،
دادگاه اطفال و دادگاههای نظامی. مضاف بر اینکه برابر ماده ۵۱ قانون مبارزه با قاچاق
کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲، رسیدگی در سازمان تعزیرات حکومتی نیز برابر مقررات

قانون آیین دادرسی کیفری به عمل می‌آید مگر در مواردی که مقررات خاصی در خود قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز برای دادرسی پیش بینی شده باشد.

لازم به ذکر است که برابر ماده ۱۸ قانون شوراها (مصوب ۱۳۹۴) رسیدگی قضایی شورای حل اختلاف نیز در پرونده‌های کیفری در صلاحیت این شورا، از بحث اصول و قواعد تابع قانون آیین دادرسی کیفری است. تبصره یک همین ماده منظور از اصول و قواعد حکم بر دادرسی را شامل مقررات ناظر بر صلاحیت، حق دفاع، حضور در دادگاه و ... آن اعلام نموده است.

بنابر آنچه گفته شد در این تحقیق هر کجا که در مورد شیوه دادرسی در دادگاه کیفری ۲ بحث شده، همین مباحث در خصوص دادگاه اطفال، دادگاه انقلاب، دادگاه نظامی ۲ و شعب سازمان تعزیرات حکومتی نیز کاربرد دارد مگر در مورد مقررات اختصاصی آنها که در فصل مجزایی مورد بحث قرار گرفته‌اند. همچنین هر جا در مورد شیوه دادرسی دادگاه کیفری یک بحث شده همین مقررات در مورد دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرائم اطفال، دادگاههای انقلاب در مورد رسیدگی به جرائم با تعدد قاضی و دادگاه نظامی یک نیز همین مباحث کاربرد دارند. در مورد مقررات اختصاصی مراجع اختصاصی اخیر در نهایت هر کجا در خصوص رسیدگی دادگاه تجدیدنظر استان بحث شده همین مباحث در خصوص دادگاه تجدیدنظر نظامی و شعبه ویژه تجدیدنظر تعزیرات حکومتی نیز کاربرد دارد.

لازم به ذکر است که گرچه دیوان عالی کشور نیز در خصوص پرونده‌های کیفری برابر قانون آیین دادرسی کیفری رسیدگی می‌نماید لکن از آنجا که شعب دیوان عالی

کشور عنوان دادگاه را ندارند و عالی ترین مرجع قضایی کشور هستند، لذا از موضوع بحث ما خارج هستند.

مطالعه این تحقیق در پنج بخش دسته بندی شده است: بخش اول نحوه رسیدگی و صدور رأی در دادگاه کیفری دو؛ بخش دوم: نحوه رسیدگی و صدور رأی در دادگاه کیفری یک، بخش سوم: نحوه رسیدگی و صدور رأی در دادگاه تجدیدنظر؛ بخش چهارم: مقررات خاص دادوسی سایر مراجع قضایی و شبه قضایی (دادگاه های اطفال - نظامی - انقلاب و ... و سازش تعزیرات حکومتی)، بخش پنجم: نحوه رسیدگی به دادخواست های حقوقی ضمن دعاوی کیفری.

این تألیف، بازنویسی تجربیات عمیق مؤلفان است، که نه به شیوه تئوری و دانشگاهی، بلکه به شیوه ای کاملاً کاربردی به بررسی موضوع پرداخته و حاوی بالغ بر ۲۴۴ نکته کاربردی و ۳۸ پرسش و پاسخ کاربردی مرتبط می باشد. امیدواریم همکاران و صاحب نظران گرامی مؤلفان را از نظرات اصلاحی و انتقادات سازنده بیروم نفرمایند. آدرس ایمیل: sanatiseyyed@yahoo.com